

dování kuřivem, předmětem to státního monopolu a tudíž vyloučeným z volného obchodování, u využitkování nedostatku kuřiva je o sobě již pletichu, jež spadá pod ustanovení § 23 čís. 4 čís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., jakmile je způsobilé ceny předmětu tohoto zvyšovati. O této způsobilosti nemůže býti pochybnosti vzhledem k tomu, že obžalovaný prodával kuřivo dražší, než ho koupil, byť i o peníz poměrně nepatrný, a zejména vůči platným tehda a jedině směrodatným cenám za dotyčné druhy kuřiva. Nezávažno je, zda obžalovaný ze závadného obchodu něco pro sebe vyzískal, poněvadž mu pro neoprávněnost obchodování nelze přiznati vůbec nějakého zisku. Pro právní posouzení věci je též nerozhodno, neprovozoval-li obžalovaný obchodování ve větším měřítku, poněvadž zákon v příčině této nerozeznává. Nejsou tudíž z trestní sankce vyloučeny ani případy, kde třeba ojedinele a co do malého množství předmětů potřeby je obchodováno takovým způsobem, jenž nevyhovuje obchodování normálnímu a přípustnému. Neboť i v takových případech může nastati zdražení, jemuž čeliti je právě úkolem zákona o lichvě. Uvádí-li rozsudek, že obžalovaný přepustil část cigaret kupujícím jen z ochoty neb k jich žádosti, dlužno v tom spatřovati jen pohnutku, z jaké k obchodu došlo, která však je pro kvalifikaci činu a otázku viny bez právního významu. Skutková povaha přečinu dle § 23 čís. 4 cit. čís. nař. je proto, po objektivní stránce dána, byť i ve formě pletich, jež při obchodování předměty potřeby vyloučenými z volného obchodování přicházejí v první řadě v úvahu. Zrušovacímu soudu nelze však rozhodnouti ihned ve věci samé. Nalézací soud zjistil sice, že obžalovaný věděl, že obchod cigaretami není volný a že byl si tudíž vědom nedovolenosti svého jednání. Než v subjektivním směru vyžaduje se s hlediska pouštění se do pletich krom toho, by si pachatel byl též vědom, že činnost jeho měla způsobilost ceny předmětů potřeby stupňovati. V příčině této chybí však v rozsudku dotyčné zjištění, kterážto otázka, jsouc rázu skutkového, je vyhrazena toliko posouzení soudu nalézacího.

Čís. 545.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Řetězového obchodu (pletich) i přímého předražování může se dopustiti i služebník prodatelův, třebaš neměl sám z prodeje zisku.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 111/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Brně ze dne 28. prosince 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem řetězového obchodu podle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. a přestupkem předražování podle § 7, odstavec první téhož zákona.

Důvody:

Zmateční stížnosti Anny H-ové vytyká především z důvodu § 281 čís. 9 a) tr. ř. výroku, odsuzujícímu stěžovatelku pro přečin řetězového

obchodu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona, nesprávnost, poněvadž to, co první stolice zjistila ohledně stěžovatelky, nevyčerpává pojmu obchodu, natož řetězového obchodu. Nelze prý činiti stěžovatelku, pouhou služebnou, nikoli číšnici v kavárně Marie M-ové, právě tak zodpovědnou jako její zaměstnavatelku, kdyžtě nečinila nic jiného než, že v nepřítomnosti M-ové, jež jinak sama své hosty obsluhovala, hostům na jich požádání a z příkazu své paní z jejich zásob doutníky neb cigarety prodávala za ceny M-ovou jí předepsané, sama nemajíc na zisku žádného podílu. Než zmateční stížnost není odůvodněna. Soud nalézací zjistil, že stěžovatelka musila si býti vědoma, že obžalovaná M-ová není trafikantkou a, nemajíc tudíž povolení ku prodeji tabákových výrobků, obchoduje jimi neoprávněně. Rovněž zjistil, že si stěžovatelka byla vědoma, že tímto postupem vsunuje se v řadu oprávněných obchodníků tabákovými výrobky a jich přechod na spotřebitele stěžuje. Byť i rozsudek nezjišťoval, že by stěžovatelka jako pouhá osoba služebná byla měla podíl na zisku z prodeje tabáku, přece postačují shora uvedená zjištění k tomu, by shledána byla ve stěžovatelce osoba, která, ať již jako číšnice nebo jako pouhá služebná, M-ové při provozování řetězového obchodu vědomě vypomáhala a tímto přečinem stala se tudíž alespoň jako nepřímá pachatelka spoluvinnou. Každým způsobem tvoří tato stěžovatelčina činnost pouštění se do jinakých pletich, způsobilých, by cena předmětů potřeby byla jimi stupňována, zvláště vzhledem ku zjištění, že i stěžovatelka, využívajíc, byť snad v cizí prospěch, mimořádných poměrů válkou vyvolaných, za kuřivo požadovala ceny zřejmě přemrštěné. Ježto pak tato forma přečinu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona jest provozování řetězového obchodu úplně na roveň, nemůže se stěžovatelka cítiti důvodně stíženou, i kdyby snad výrok odsuzující ji přímo pro provozování řetězového obchodu jevil se býti co do přesnosti pochybným. Že obžalovaná, osoba to plnoletá (25 let), byla jako služebná na prvobžalované Marii M-ové do jisté míry odvislou, může přijíti, jak ostatně zmateční stížnost ve svých vývodech, čelících proti odsouzení pro přestupek dle § 7 lichevního zákona sama připouští, při výměře trestu — ovšem v rámci § 16 lichevního zákona — v úvahu jako okolnost polehčující, trestní zodpovědnosti stěžovatelčiny to v žádném směru nevyklučuje. Aby pak pachatelka přestupku dle § 7 lichevního zákona z prodeje předmětu potřeby měla osobní zisk, zákon nevyžaduje, stačí, když zřejmě přemrštěnou cenu, ať již pro sebe nebo pro osobu třetí, požaduje neb dává si poskytovat.

Čís. 546.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězový obchod aspirinem.**

Ku řetězovému obchodu vůbec — na rozdíl od pletich — není třeba vědomí pachatelova o tom, že jednání jeho je způsobilé působiti na ceny zboží ve směru vzestupném. Stačí vědomí pachatelovo, že se jeho neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do spotřeby ztěžuje nebo zdržuje.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 154/21.)